HÅLLBART ARBETSLIV: EKONOMISKT, SOCIALT OCH EKOLOGISKT

NFS FRAMTIDSDEKLARATION

ANTAGEN I SAMBAND MED NORDISK FACKLIG KONGRESS I ÅLESUND, 19 SEPTEMBER 2012

Framtidens hotbild mot välfärdssamhället

Världen påverkas fortfarande av den ekonomiska krisen genom stor skuldsättning, hög arbetslöshet, ökade klyftor och social oro. Många människor är hårt drabbade och den ekonomiska krisen har gjort att allt fler länder har svårt att leverera det människor förväntar sig. Även vi i Norden känner konsekvenserna av den oroliga världsekonomin. Den höga arbetslösheten hotar den sociala stabiliteten i samhället, och även här hotas våra välfärdssystem av krisens konsekvenser.

Samtidigt är jordens miljö och klimat pressade genom ökade utsläpp och rovdrift på naturresurser. Klimatförändringen och miljöproblemen utmanar våra föreställningar och förhoppningar om fortsatt tillväxt och välstånd. Framtidens ekonomiska tillväxt och utveckling måste ske i samspel med naturen genom att vi, mer än hittills, utnyttjar miljöteknikens närings- och utvecklingspotential.

De sammanhängande utmaningarna som vi står inför kommer att kräva nytänkande. Det är politikens, arbetsmarknadens parters och alla andra samhällsaktörers uppgift att försöka vända utmaningarna till möjligheter. Det gör vi genom att vara framtidsinriktade och dynamiska och tillsammans ställa om samhället så det blir både socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart.

De nordiska facken har en central roll att spela i utvecklingen av ett hållbart, solidariskt och värdeskapande arbetsliv. Framtida samhällslösningar måste kännetecknas av en kombination av robust motståndskraft och inneboende förmåga till återuppbyggande, utveckling och förnyelse – alltså det vi kallar resiliens.

NFS skall därför med hållbarhet som ledstjärna fortsätta arbeta för att stärka och förankra den nordiska arbetsmarknads- och kollektivavtalsmodellen, arbeta för full sysselsättning,

Nordens Fackliga Samorganisation – NFS,
Drottninggatan 75, SE- 111 60 Stockholm, tel. +46 8 588 925 80,
www.nfs.net

trygghet i anställningen, utvecklingsmöjligheterna i arbetslivet, förbättrad arbetsmiljö, minskad miljöpåverkan, ökad resurseffektivitet, fackliga och andra mänskliga rättigheter, samt rättvis fördelning både nationellt och internationellt.

Hållbar nordisk arbetsmarknads- och social modell

- Den nordiska modellen är vårt viktigaste verktyg för att uppnå målen om ekonomisk, social och ekologisk utveckling, tillväxt och välstånd.
- Hörnstenar i den nordiska arbetsmarknadsmodellen är våra anpassningsbara arbetsmarknader som bygger på väl fungerande kollektivavtal, autonoma parter och hög utbildningsnivå.
- Aktiv arbetsmarknadspolitik, hög facklig organisationsgrad, bred avtalstäckning och konstruktiv samverkan mellan arbetsmarknadens parter i arbetslivet är nödvändiga förutsättningar för stabilitet, arbetsfred och strukturomvandling på arbetsmarknaden.
- Kollektivavtalslösningar har gett reallöneökningar, trygghet och förutsägbarhet för både arbetstagare och arbetsgivare. Detta har gett den nordiska modellen hög legitimitet och tillit, samt ett starkt folkligt stöd utifrån kärnvärden som lika möjligheter, social utveckling, solidaritet, jämställdhet och ekonomisk trygghet.
- En stark offentlig sektor behövs för nödvändiga samhällsinvesteringar i livslångt lärande, utbildning, forskning, hållbar infrastruktur, barn- och äldreomsorg och universella välfärdssystem, vilket skapar ramvillkoren för näringslivet och därmed förutsättningarna för hög sysselsättning, hög produktivitet, utveckling och hållbar tillväxt.
- Kombinationen av starka välfärdssystem, flexibla arbetsmarknadsmodeller genom förhandlingar och allt grönare företag och verksamheter stärker den nordiska konkurrenskraften.
- Genom kollektivavtalen har facken ett verktyg att utveckla den sociala hållbarheten, genom att värna arbetsmiljö och hälsa.

Hållbar ekonomisk tillväxt

- Ekonomisk tillväxt måste bygga på socialt ansvarstagande, värdeskapande och grön omställning
- Politikens spelregler måste utformas så att det samhällsekonomiskt lönsamma även blir lönsamt för privatpersoner och företag.
- Sund och öppen konkurrens är viktig för effektivitet och värdeskapande, men måste alltid följas av global respekt för fackliga och andra mänskliga rättigheter, samt ett stort mått av

konstruktivt samarbete och samhälleliga investeringar i utbildning och hållbar infrastruktur.

- Fackliga organisationer spelar en viktig roll för att främja en ekonomiskt hållbar utveckling genom att teckna balanserade avtal, vilka skapar goda villkor för arbetstagarna, företagen och samhällsekonomin.
- Kollektivavtalens omfattning av fortbildning och incitament för anställda att öka sitt yrkeskunnande, gynnar också arbetsgivarna och samhällsekonomin.
- Globaliseringen ger större möjligheter att delta i den ökande världshandeln men också global konkurrens, vilket ställer större krav på företagen att upprätthålla konkurrenskraften genom forskning, utveckling och innovation.
- Arbetskraftsrörligheten ger människor nya möjligheter som kan bidra till utveckling och innovation men kräver samtidigt bättre verktyg mot social dumpning och svart ekonomi.
- Krisen har visat att marknadslösningarna och regleringen av de finansiella systemen är bristfälliga. Detta understryker behovet av en ändamålsenlig reglering av de finansiella systemen, på nationell nivå liksom på europeisk och global nivå.

Hållbar ekologisk utveckling

- Norden behöver lönsamma företag, välfungerande verksamheter, inkluderande samhällen, starka fackliga organisationer, robusta välfärdssystem, välmående ekosystem och samarbetande stater som tillsammans borgar för en hållbar utveckling.
- Det internationella samarbetet har hittills haft svårt att uppnå bindande avtal om utsläppsminskningar och andra åtgärder som kan möta klimatutmaningarna. Det behövs således starkare opinionsbildning för att förmå staterna att vidta nödvändiga åtgärder. Här kan facken spela en viktig roll.
- Den roll som arbetsmarknadens parter kan spela för att integrera den ekologiska hållbarhetsdimensionen i samhällsutvecklingen bör utredas och utvecklas. Arbetsmarknadens parter bör framöver verka för utsläppsminskningar, samt energi- och resurseffektivisering till gagn för såväl företag, människor som ekosystem.
- Miljöpåverkan och klimatförändringar påverkar ekosystemen och därmed också människors hälsa och försörjningsmöjligheter.
- Tilltagande miljö- och resursproblem ställer krav på grön omställning, vilket ger möjligheter för dem som tidigt tar fram hållbara lösningar.

De nordiska fackens framtidsinriktade utfästelse är att arbeta för:

- Ett hållbart arbetsliv där såväl den sociala som de ekonomiska och ekologiska dimensionerna utvecklas på ett hållbart sätt;
- Goda förutsättningar för att upprätthålla, förankra och utveckla den nordiska kollektivavtalsmodellen;
- Att vara relevanta fackliga organisationer som genom ständig utveckling gör det möjligt att upprätthålla en hög facklig organisationsgrad;
- Social hållbarhet med välfärdssystem som stöder människor i de förändringar som krävs;
- Respekt för fackliga och andra mänskliga rättigheter överallt, vilket är grunden för social hållbarhet;
- Ekonomisk hållbarhet med företag, verksamheter, arbetsplatser och finansiella system som tål påfrestningar och kan återhämta sig efter de chocker som verkar komma allt tätare;
- Ekologisk hållbarhet med resilienta ekosystem, som kan förse oss med förnybara naturresurser och ekosystemtjänster;
- Att den nordiska arbetsmarknadsmodellen, och ILOs konventioner,ska respekteras inom EU-systemet;
- Att hitta lösningar och strategier för att säkra att anställda och företag arbetar under lika villkor på våra arbetsmarknader;
- En aktiv arbetsmarknads- och förhandlingspolitik för fler, bättre och grönare jobb;
- Att det goda arbetet ska komma fler till del genom att skapa en inkluderande arbetsmarknad med ett inkluderande arbetsliv;
- Jämställdhet och integration i arbetslivet;
- Full sysselsättning, trygghet i anställning och särskilda insatser mot ungdomsarbetslöshet;
- Mer arbetstagarinflytande när det gäller den egna arbetsmiljön;
- Att underlätta medlemmarnas arbetsvardag genom att verka för bättre villkor för dem som har otrygga eller stressiga jobb;
- Ett arbetsliv som gör det möjligt att kombinera arbete, familjeliv och privatliv, genom att bl.a. öka den arbetsflexibilitet som dagens livspusslande arbetstagare behöver under perioder i sitt arbetsliv;